

Сазонець І.Л., Обуховська Л.І.
*Національний університет водного господарства та
природокористування, Україна*

Основи нормативно-правового регулювання інституту комунальної власності в Україні

Основи інституту комунальної власності подані у Законі України «Про власність». У відповідності до статті 35 Закону «Об'єкти права комунальної власності» визначено, що «об'єктами права комунальної власності є майно, що забезпечує діяльність відповідних Рад і утворених ними органів; кошти місцевих бюджетів, державний житловий фонд, об'єкти житлово-комунального господарства; майно закладів народної освіти, культури, охорони здоров'я, торгівлі, побутового обслуговування; майно підприємств; місцеві енергетичні системи, транспорт, системи зв'язку та інформації, включаючи націоналізоване майно, передане відповідним підприємствам, установам, організаціям; а також інше майно, необхідне для забезпечення економічного і соціального розвитку відповідної території». Таким чином, ми можемо побачити, що основними суб'єктами державної власності є органи місцевого самоврядування, що забезпечують розвиток соціальної сфери в регіоні, в тому числі і в сфері охорони здоров'я. Частина друга цієї статті Закону «Про власність» визначає, що «У комунальній власності перебуває також майно, передане у власність області, району чи іншої адміністративно-територіальної одиниці іншими суб'єктами права власності». Таке формулювання закладає основи подальшого розвитку комунальної власності і, зокрема, трансформації всієї системи управління соціальною сферою в країні, передачі майнових повноважень на місця разом з управлінськими функціями та відповідальністю. На теперішній час цей Закон не є діючим. Замість нього основним документом цієї сфери став Цивільний Кодекс України, який дуже лаконічно в статті 237 визначає сфери поширення комунальної власності.

У відповідності до статті 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» «право комунальної власності - право територіальної громади володіти, доцільно, економно, ефективно користуватися і розпоряджатися на свій розсуд і в своїх інтересах майном, що належить їй, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування». Таким чином, ми можемо побачити практично повну самостійність місцевих громад у розпорядженні комунальною власністю. Така автономність регіонів в цьому питанні підсилюється статтею 17 цього Закону: «Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування». Органи місцевого самоврядування перебирають на себе не тільки розпорядчі функції управління власністю на своїй території, але й контрольні. Зокрема в тій же статті зафіксовано, що «органи місцевого самоврядування при здійсненні повноважень у сфері контролю за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення можуть проводити перевірки на підприємствах, в установах та організаціях, що перебувають у комунальній власності відповідної територіальної громади». Напевно, такі функції органів місцевого самоврядування дозволять більш оперативно і з більшою користю для громади вирішувати проблемні питання управління комунальною власністю.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» регулює процес набуття права комунальної власності називає наступні. В ньому зазначаються наступні механізми формування комунальної власності: передача майна територіальним громадам безоплатно державою (тобто «роздержавлення»); передача майна територіальним громадам безоплатно іншими суб'єктами права власності; створення майна органами місцевого самоврядування; придбання майна органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом.